

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON
TIEDOTUSLEHTI
No 2/2007

Tiedonjyvä

Onnistumisesta
oppimisen alku – s. 20

Politiikka on väittelyä – s. 10

Teemana politiikka

- 10 Lisää väittelyitä eduskuntaan ja yliopistoon
- 12 Hyveellisyys ei sovi politiikkaan
- 14 Kiukku on satiirikon paras palkinto
- 16 Enemmän kritiikkiä
- 18 Yhteiskunnan muutos ruokkii kansalaistoimintaa

■ Lisäksi

4	Lyhyet	27	Mielikuvituksen käyttö on sallittu
20	Hyvä opettaja käyttää positiivista huijausta	28	Tiedonnälkään
23	Nooan arkki	30	Väitökset
24	Kielitaitovaatimukset kovenevat	33	Summary
26	Eettiset	34	Vitriini
		35	Kalenteri

Tiedonjyvä

42. vuosikerta
Painos 5100 kpl

Vastaava toimittaja
Anu Mustonen
puh. (014) 260 1054
anu.mustonen@adm.jyu.fi

Toimitussihteeri
Kirsi-Marja Nurminen
puh. (014) 260 1055
kirsi-marja.nurminen@adm.jyu.fi

Ilmoitusmyynti ja tilaukset
Kalevi Luoma
puh. (014) 260 1049
kalevi.luoma@adm.jyu.fi

Toimituksen postiosoite
Jyväskylän yliopisto/
viestintä
PL 35
40014 Jyväskylän
yliopisto

Käyntiosoite
Seminaarinkatu 15,
hallintorakennus, 4. kerros
Faksi (014) 260 1041

Julkaisija
Jyväskylän yliopisto
Forssan Kirjapaino 2007

Sisäinen jakelu:
Virastomestarit
ISSN 0789-4805

Seuraava numero
ilmestyy 4.5.2007

Kannessa: Telinevoimistelu-lehtori Erkki Tervo on vuoden hyvä opettaja.
Kuva: Petteri Kivimäki

Tiedonjyvän tilaukset:
www.jyu.fi/viestinta/tiedonjyva

Juttuvinkit toimitussihteerille

Tuija Parvikko
akatemiaturkija

Menneisyyden poliittista luentaa

Professori **Kari Palosen** jo kohta 30 vuoden ajan kehittämä ”poliittisen luennan teoria” nojaa ajatukseen, jonka mukaan millä tahansa ilmiöllä, tapahtumalla tai teolla voi olla poliittinen aspektinsa. Niinpä politologisen tutkimuksen ei tarvitse eikä pidä rajoittua tutkimaan vain perinteisesti poliittisina pidettyjä asioita tai alueita kuten vaaleja, hallituspolitiikkaa tai puolueiden toimintaa.

Tämä lähtökohta ilmenee erinomaisesti vuoden 2006 alusta lähtien Jyväskylän yliopistossa toimineen Poliittinen ajattelu ja käsittelemuutokset -huippututkimusyksikön tutkimusprofiilissa. Vaikka yksikköä johtavan professori Palosen omat tutkimukset ovat viime vuosina painottuneet yhä enemmän parlamentarismiin, yksikön piirissä tehtävää tutkimusta sitoo yhteen pikemminkin poliittisen luennan periaate kuin yhteisestä aihealueesta tehtävä tutkimus.

Oma tutkimukseni käsittelee historian ja politiikan välistä suhdetta. Lähtökohtani on teesi, jonka mukaan ”menneisyys” on politisoitunut ennennäkemättömällä tavalla toisen maailmansodan jälkeisenä aikana. Toisaalta on ymmärretty ja myönnetty, että historiankirjoitus on aina poliittista. Toisaalta historialla politikoinnista on tullut yksi merkittävimmistä politiikantekotavoista.

Menneisyyskäsitysten poliittisuuden ja menneisyyspolitiikan tutkiminen ei merkitse ajankohtaisten ilmiöiden ja nykypolitiikan tutkimisen merkityksen kiistämistä. Keskenään kiistelevien menneisyyskäsitysten kautta

kiistellään tästä päivästä ja tulevaisuudesta. Poliittinen valta on historiallista ja yhteydessä menneisyyteen: taistelu vallasta on aina myös taistelua menneisyyskäsityksistä ja niiden poliittisesta merkityksestä.

Tällöin tietty käsitys kansallisesta menneisyydestä pyritään vakiinnuttamaan ”totuudeksi” joidenkin toisten käsitysten kustannuksella. Tällaisen kamppailun poliittisen luennan tehtävä on pohtia, miksi juuri tietty tulkinta on haluttu legitimoida ”viralliseksi totuudeksi”.

Kamppailu Suomen kansallista historiaa koskevista tulkinnoista on tutkijan kannalta todellinen kultakivos. Viime vuosina Suomen rooli toisessa maailmansodassa ja etenkin ns. jatkosodassa on ollut kiivaan uudelleentulkinnan kohteena. Aion selvittää, miten ja miksi rökäletappiosta tuli torjuntavoitto.

Huippuyksikön tutkimusta ohjaava poliittisen luennan periaate auttaa lukemaan ulos poliittisia merkityksiä - olipa kyse sitten menneisyyspolitiikasta, parlamentarismista, taiteen ja politiikan tai sukupuolen ja politiikan välisistä suhteista. Poliittinen luenta yhdistää teoreettisen ja empiirisen tutkimuksen horisontit näkökulmaksi, jonka avulla on mahdollista ymmärtää paremmin nykymaailman ajankohtaisia ilmiöitä ja ongelmia.

Kirjoittaja on poliittinen ajattelu ja käsitehistoria -tutkimusryhmän varajohtaja

Keksintöjen hyödyntämiseen tarvitaan koulutusta

Yliopistojen tulisi keksintöjen markkinoinnissa ja myynnissä hyödyntää ulkopuolisia yhteistyökumppaneita ja pyrkiä kaupallistamistoinnassa rakentamaan pitkäaikaisia strategisia kumppanuuksia, esittää opetusministeriön työryhmä. Kaupallistettavaksi aiotun keksinnön jatkokehittelyssä tarvitaan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.

Työryhmä kehottaa yliopistoja ottamaan rahastotalouden tuomat toimintamahdollisuudet huomioon. Yliopisto voi yliopistorahaston varojen osalta itse päättää, miten varoja suunnataan tutkimustulosten hyödyntämiseen.

Keksintöjen hyödyntäminen ja tiiviimpi yhteistyö yritysten kanssa edellyttää korkeakouluilta uudenlaista osaamista. Työryhmä ehdottaa, että korkeakoulujen tutkimus- ja hallintohenkilöstölle sekä opiskelijoille tarjottaisiin immateriaalioikeuden ja tutkimustulosten liiketoiminnallisen hyödyntämisen peruskoulutusta. Koulutus voitaisiin kytkeä osaksi tutkijankoulutusta ja se sisältyisi kaikkiin jatko-opintoihin.

Tutkimustulosten hyödyntäminen yliopistoissa -raportti julkaistiin helmikuun puolivälissä. Julkaisu kokonaisuudessaan löytyy opetusministeriön Internet-sivuilta osoitteesta www.minedu.fi kohdasta julkaisut.

Tutkijat vauhdittivat sosiaaliturvansa parantamista mielenilmauksella eduskuntatalon edessä.

Mäkkäriin kautta työkkäriin

Taiteen, tieteen ja kulttuurin työntekijät osoittivat maaliskuun alussa mieltään paremman työttömyys- ja sosiaaliturvan puolesta. Apurahakauden päätyttyä tutkijat eivät saa työttömyyskorvausta. Myöskään eläkettä ei apurahasta kerry.

Työvoimaviranomaiset rinnastavat taiteilijat ja tutkijat yrittäjiin, jotka "työllistyvät omassa työssään". Laissa ei kuitenkaan määritellä, mitä omassa työssään työllistyminen tutkijoiden osalta tarkoittaa. Tulkinta on vienyt siihen, että tutkijat jäävät systemaattisesti työttömyysturvan ulkopuolelle.

– Työvoimaviranomaisten nykyisten tulkintojen mukaan tutkijan kannattaa mennä vaikka hampurilais-

baariin töihin osoittaakseen keskeyttäneensä tutkijan työn ja varmistaa työttömyyspäivärahan saannin. Jo pelkkä aie hakea apuraha lisää merkittävästi riskiä sille, että työvoimaviranomaiset pitävät tutkijaa omassa työssään työllistyneenä, Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja **Ragna Rönnholm** huomauttaa.

Tutkijoiden yhdenvertaisuus ei näytä toteutuvan myöskään sen osalta, että työvoimapiirit käsittelevät tieteenharjoittajia eri tavoin.

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa toukokuun loppuun saakka selvitystä apurahalla työskentelevien taiteilijoiden ja tutkijoiden sosiaaliturvasta.

Emeritusluentosarjassa keskisuomalainen näkökulma

Maaliskuun alussa käynnistyi yliopistolla emeritusluentosarja, jossa puheenvuoro on täysin palvelleilla professoreilla, emerituksilla ja emeritoilla. Kuluvan vuoden aikana järjestetään yhteensä 13 luentoa, joista keväällä viisi.

Luennoilla pohditaan, mistä kaikki alkoi ja mihin omalla tieteenalalla ollaan menossa. Alan vaikuttavuutta käsitellään Keski-Suomen näkövinkkelistä.

Luentojen aiheena ovat muun muassa liikuntasosiologia (22.3.), suomen kieli (3.4.), sosiaaligerontologia (19.4.) ja liiketaloustiede

(3.5.). Paikkana on päärakennuksen juhlasali C1. Luennot ovat ilmaisia ja kaikille avoimia. Niitä on myös mahdollisuus seurata suorana verkosta.

Luentosarjan järjestävät Jyväskylän yliopisto, yliopiston museo, tietohallintokeskus, kulttuuritoimikunta, Jyväskylän kesäyliopisto sekä Jyväskylän yliopiston alumnit ry JY-KYS. Luentosarjaa rahoittaa Keski-Suomen liitto.

Lisätietoja:

www.jyu.fi/emerusluennot

Agricolan perintö elää

Mikael Agricolan juhluvuoden tapahtumiin ehtii vielä hyvin mukaan Jyväskylässä. 26.3. Studia Generalia -luentosarjassa professori **Aila Mielikäinen** kertoo Agricolan perinnöstä nykysuomessa ja kirkollisessa kielessä. 2.4. Kampusteatteri esittää näytelmän *Agricola ja kettunen*, joka on draamakäsityksen opiskelijoiden sovitus **Paavo Haavikon** näytelmästä *Agricola ja kettu*.

10.4. kuullaan Keltinmäen kirkossa valikoima lauluja Piae Cantiones -kokoelmasta otsikolla *Tuiman talven taucomast*. 13.4. jär-

jestää historian laitos seminaarin Agricola ja hänen aikansa.

Yliopiston kirjastossa on 18.4.–18.5. esillä Suomen Kirjainstituutin kokoama näyttely suomalaisen kirjan historiasta. 10.5. järjestään Musicalla matinea juhluvuoden kunniaksi. Oppe nyt wanha ja noori -matinea esittelee Agricolaa runojen, musiikin ja draaman muodossa.

Lisätietoja Jyväskylän tapahtumista löytyy viestinnän sivuilta osoitteesta www.jyu.fi/hallinto/viestinta/agricola2007.

Uutta tutkimusta suomalaisesta vallasta

Suomen Akatemian juuri käynnistynyt tutkimusohjelma Valta Suomessa 2007–2010 haluaa aktiivisesti osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun vallasta.

Suomessa on suuret hallinto- ja valtapoliittiset päätökset tehty usein ilman laajaa julkista keskustelua, ja myös kokonaisvaltainen tutkimus valtajärjestelmästä on puuttunut. Tutkimusohjelman keskeisenä tavoitteena on tukea laaja-alaista tutkimusta vallasta ja sen muutoksista.

Jyväskylän yliopistosta on tutkimusohjelmassa mukana kaksi hanketta. Yhteiskuntapolitiikan pro-

Risto Heiskala

fessori **Risto Heiskala** tutkii valtaelittejä ja vallan käsitteitä. Folkloristiikan professori **Laura Starckin** tutkimusaihe ovat kätkeytyneet sukupuolihistoriat Suomessa 1880-2005.

Ohjelmaa rahoitetaan 6,5 miljoonalla eurolla. Mukana on 21 hanketta ja noin sata tutkijaa muun muassa politiikan tutkimuksen, sosiologian, historian, oikeustieteen ja taloustieteiden aloilta.

Liikenneturvallisuus paranee kampuksilla

OLLI-PEKKA LAAKSO

Liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat ovat lähiaikoina tapetilla yliopistossa. Äskettäin tehdyssä henkilökunnalle suunnatussa kyselyssä selvitettiin muun muassa kampusalueiden riskikohteita.

– Kyselyn tulosten avulla teemme kampuskohtaiset liikenneturvallisuussuunnitelmat toukokuun loppuun mennessä. Korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen voi viedä aikaa, mutta Senaatti-kiinteistöt ja kaupunki ovat suhtautuneet asiaan myönteisesti, kertoo turvallisuuspäällikkö **Olli-Pekka Laakso**.

Liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäsi myös tammikuun lopulla järjestetty ajoharjoittelukurssi, jolle osallistuivat ne henkilökunnan jäsenet, joilla on paljon työhön liittyvää ajoa.

Syksyllä yritetään vaikuttaa opiskelijoiden liikennekäyttäytymiseen.

Henkilökunnan talviajotaitoja kohennettiin tammikuun lopulla.

– Todennäköisesti teemme jälleen yhteistyötä Liikenneturvan ja poliisin sekä toivottavasti myös ylioppilaskunnan kanssa. Pyrimme lisäämään valojen ja heijastimien käyt-

tä sekä saamaan pyöräilijät kiinnittämään huomiota polkupyöriensä kuntoon. Ja tavoitteenahan on tietenkin ehkäistä liikenneonnettomuuksia jatkossa. -KMN

Yliopistouudistus lisää joustavuutta ja itsenäisyyttä

Opetusministeriön selvitysmiehet hallintoneuvos **Niilo Jääskinen** ja professori **Jorma Rantanen** kävivät helmikuussa esittelemässä raporttiaan Jyväskylässä. Selvitysmiesten tehtävä oli pohtia yliopistojen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamista.

– Yliopistojen merkitys yhteiskunnassa tulee jatkuvasti kasvamaan ja korkeakoulujen välinen kilpailu kiristyy. Suomalaiset yliopistot pärjäävät kansainvälisessä vertailussa hyvin, mutta tutkimustulosten hyödyntämisessä on parantamisen varaa. Siksi yliopistot tarvitsevat enemmän joustavuutta, nopeutta ja

itsenäisyyttä, perusteli selvitysmies Rantanen ehdotuksia.

Viime vuonna julkaistu väliraportti tuotti jo tuloksia ja mahdollisesti rahastotalouden kaikille yliopistoille. Nyt valmistuneen raportin ehdotukset menevät vielä pitemmälle. Niiden mukaan yliopistot voisivat hankkia omaisuutta, omistaa yhtiöitä tai muodostaa konserneja. Omistajia yliopistoilla ei kuitenkaan olisi, vaan ne omistaisivat itse itsensä säätiöiden tapaan. Vastuu perusrahoituksesta säilyisi edelleen valtiolla.

– Ulkopuolinen rahoitus saattaa kuitenkin vaikuttaa myös perusra-

hoitukseen, epäili ylioppilaskunnan kommentin keskusteluun tuonut pääsihteeri **Tuomas Viskari**.

Yliopistojen hallintoon ehdotetut muutokset, kuten kanslerin tehtävän perustaminen, arveluttivat yliopistoväkeä. Byrokratiaa ei haluta nykyistä enempää. Strategisen ja akateemisen päätöksenteon eriyttäminen ihmetytti sekini.

– Johtamista parantaisi ennen kaikkea se, että johtajat saisivat keskittyä nimenomaan johtamiseen, muistutti kommenttipuheenvuoron pitänyt dekaani **Lasse Kannas**. -KMN

KIRSI-MARJA NURMINEN

Kielenoppimisen nettihankkeelle kansainvälinen palkinto

Jyväskylän yliopiston kielten laitoksen pedagogiseen kehitystyöhön perustuva monikielinen kielenoppimisen resurssikeskus Lingu@net Europa Plus -hanke voitti kansainvälisesti arvostetun MERLOT-palkinnon kielten alalla.

Lisäksi verkkomateriaalitoimittajat valitsivat sen tämän vuoden kaikkien alojen parhaaksi verkkosivustoksi.

Lingu@net Europa Plus on verkkoportaali, josta saa tukea kielten oppimiseen 20 eri kielellä. MERLOT on monipuolisesti eri oppialoja edustava verkko-oppimisen ja -opetuksen kehittämisyhteisö.

Palkintoraati kiitti erityisesti oppimateriaalin laadukkuutta, joka kelpaa malliksi muillekin oppialoille.

Lingu@net Europa Plus -hankkeen pedagogisesta suunnittelusta vastasivat Jyväskylän yliopiston kielten laitoksesta professori **Maisa Martin** ja lehtori **Tuija Lehtonen**.

Lumikenkäälijät eivät pääseet helpolla Ylistönrinteen nousuissa.

Sää suosi liikuntailtapäivää

Henkilökunnan liikuntailtapäivää vietettiin 6.3. Valittavana oli monia talvisia lajeja lumikenkäilystä potkukelkkailuun ja retkiluisteluun. Tällä kertaa myös sää suosi liikuntailtapäivään osallistuneita, sillä aurinko tuli pilviverhon takaa esiin sopivasti iltapäiväksi.

– Päivään osallistui vajaat 200 yliopistolaista. Suurin osa käveli, juok-

si tai retkiluisteli. Myös potkukelkat olivat niin suosittuja, että käytössä olleet kolme kelkkaa olivat lähes koko ajan liikkeellä, kertoo liikuntapäällikkö **Anneli Mörä-Leino** Yliopistoliikunnasta.

Jyväsjärven jäälle keskittyneiden lajien lisäksi liikuntapäivää saattoi viettää lasketellen Laajavuoressa tai uiden Aalto-Alvarissa. -KMN

Yli 800 haki kansainvälisiin maisteriohjelmiin

Jyväskylän yliopiston 15 kansainvälisestä maisteriohjelmasta neljäntoista haku aika on päättynyt ja yhteensä yli 800 hakemuksesta seulotaan parhaillaan sopivia opiskelijakandidaatteja. Hakemuksia saapui yli 70 maasta, eniten Afrikasta.

Hakemuksia saapui keskimäärin

56 per ohjelma, kun sisäänotto on 15–20 opiskelijaa ohjelmasta riippuen. Ylivoimaisesti suosituin ohjelma oli jälleen yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen koordinoima Development and International Cooperation –maisteriohjelma. Seuraavaksi eniten hakijoita kiinnostivat kansantaloustieteen Finan-

cial Economics -ohjelma ja ympäristöjohtamisen Corporate Environmental Management -ohjelma.

Ylivoimaisesti suurin osa oli saanut tiedon ohjelmasta Internetistä. Moni hakija totesi myös hakeneensa Jyväskylän yliopistossa ja opiskelevan ystävän tai tuttavien hyvien kokemusten innoittamana.

Ueko tvi älä

OK

ITSE
NÄISYYS
PUOLUE

Itäisen ja Suomen puolella

Ihmiselle hyvä

PERUSSUOMALAISET

68	69	70
71	72	73
74	75	76
77	78	79
80	81	

Vuokrat
2011-2012 vuodelle

LIBERAA

Politiikka

ta l u e n t a a

TEKSTI Kirsi-Marja Nurminen

KUVAT Petteri Kivimäki ja Kirsi-Marja Nurminen

Professori Kari Palonen:

Lisää väittelyitä eduskuntaan ja yliopistoon

Eduskuntavaalien jälkeen uudet kansanedustajat joutuvat lunastamaan antamia lupauksia – tai sitten eivät.

– Vaalilupaukset eivät voi olla sitovia, koska parlamentti on erilaisia vaihtoehtoja vapaasti punnitseva pelikenttä. Kansanedustajien on muodostettava kantansa asioihin vasta, kun ovat niihin kunnolla perehtyneet. Kanta voi muuttua, kun edustajat kohtaavat vastaväitteitä tai suhteuttavat kantansa poliittiseen tilanteeseen. Esimerkiksi vaalikeskusteluissa asiat on usein irrotettu poliittisesta yhteydestään, siitä, miten edustajat ne kohtaisivat parlamentin jäseninä, painottaa professori **Kari Palonen**, joka johtaa poliittisen ajattelun ja käsittemuutosten huippuyksikköä Jyväskylän yliopistossa.

Poliitikon kriteerit hän lainaa Max Weberiltä.

– Kansanedustajan pitäisi olla yhtä aikaa intohimoisesti omistautunut työhönsä, vastuuntuntoinen ja arvostelukykyinen, niin mahdollonta kun tämä voi ollakin.

Parlamentarisen politiikan luonnetta ei ymmärretä silloin, kun näytetään tyhjiä istuntosaleja.

– Äänestysnapin painaminen ylikorostuu muuhun eduskunnassa tehtävään politiikkaan verrattuna. Poliitikkoja pidetään etuoikeutettuina ja keskustellaan liian suurista palkoista. Kansanedustajille ryhdyttiin maksamaan korvausta vasta 1900-luvun alussa, palkkaa toisen maailmansodan jälkeen. Vaikka muilla aloilla korostetaan ammattimaisuutta, ammattipoliitikkoja on ollut vaikea hyväksyä, kummastelee Palonen.

Poliitikot ja kansalaiset Palonen sijoittaa samaan joukkueeseen.

Weberin sanoin mekin olemme tilapäispoliitikkoja esimerkiksi äänestäessämme tai osallistuessamme julkiseen keskusteluun, Kari Palonen toteaa.

– Poliitikot puolustavat meitä eri eturyhmiä, byrokraattia ja asiantuntijavaltaa vastaan osoittaessaan, että aina on löydettävissä vaihtoehtoja ja niitä voi punnita eri kriteerein.

Palonen muistuttaa, että kansalainen-sana on kreikkalaisi *polites*.

– Weberin sanoin mekin olemme tilapäispoliitikkoja esimerkiksi äänestäessämme tai osallistuessamme julkiseen keskusteluun

Eduskunnasta puhekunta

Suomalaista eduskuntajärjestelmää rakennettaessa ei poliittiselle väittelylle juuri jätetty tilaa.

– Taustalla oli ajatus siitä, että suomalaiset ovat yksimielisesti keisarivaltaa vastaan. Eduskunta oli kansallisen yhtenäisyyden symboli. Erimielisyyksien käsittelyä ei työjärjestyksessä ole samalla tavalla systematisoitu kuin esimerkiksi brittiläisessä parlamentarismissa. Ulkomaalaiset kollegat kyselivät yhdessä eduskunnan esittelyssä, eikö siellä tehdä lainkaan politiikkaa. Niin Suomessa kuin muuallakin debatti on kuitenkin virkistynyt viime vuosikymmeninä, muun muassa puoluekurin lievenemisen seurauksena, pohtii Palonen.

Paloselle väittely edustaa politiikan tekemisen ydintä. Hän nimittäisi eduskuntaa mieluusti puhekunnaksi.

– Tämä ilmaisee sitä parlamentaarisen politiikan reторista periaatetta, että hallituksen esityksiä voi kunnolla arvioida vasta, kun niille esitetään vastaväitteitä ja vaihtoehtoja.

EU:ssa podetaan samaa ongelmaa.

– Parlamentilla pitäisi olla enemmän valtaa. Silloin sen tekemiset myös kiinnostaisivat enemmän. Euroopan parlamentti muistuttaa lähinnä 1800-luvun monarkiaa, jossa parlamentilla oli vain veto-oikeus.

Palosen mukaan pääministerin pitäisi edustaa Suomea Eurooppa-neuvostossa.

– Olisin itse asiassa valmis siihen, että eduskunta valitsisi seremoniallisen presidentin. Sellainen olisi hyvä olla olemassa, koska pääministerin aika muuten menisi hukkaan edustustehtävissä. Sveitsissähan yksi ministeri vuorollaan hoitaa presidentin tehtäviä vuoden ajan.

Poliitikon mallia yliopistoon

Kari Palonen on viime aikoina työskennellyt Weberin objektiivisuuden käsitteen uudelleentulkinnan kimpussa.

– Tutkijoiden pitäisi ottaa oppia poliitikoilta ja hyväksyä kiistat olennaiseksi tieteessäkin. Tieteen oppikirjoissa vallitsee yhtenäisyyden ajatus. Kuitenkin myös tutkimukselle on tunnusomaista käsitellä asioita eri näkökulmista, vastakkaisilta puolilta. Tässä mielessä tieteellisiä kamppailuja voi tutkia kuten politiikkaa.

Virkamiesmentaliteettiä ei yliopistoissa enää ole varaa.

– Professorithan ovat siinä mielessä kuin poliitikot, että heidän pitää legitimoida se mitä he tekevät ja miten he erottuvat muista. Poliitikon roolimalli sopiikin yliopistolle paremmin kuin yritysjohtajan.

Professori Kari Palosen 60-vuotisjuhlaseminaari järjestettiin 9.3. Seminaarissa kollegat ja oppilaat muistelivat päivänsankarin värikkäitä ja tuloksellisia tieteellisiä vuosia.

Kriittisesti politiikasta

Poliittinen ajattelu ja käsittemuutokset -huippu-tutkimusyksikössä ajatellaan, luetaan ja analysoidaan ilmiöitä poliittisesti. Huippuyksikön tutkijat lähestyvät kriittisesti politiikkaa ja sitä, mitä politiikasta puhutaan tai kirjoitetaan historiallisissa, käsitteellisissä tai muissa yhteyksissä. Yksikkö pyrkii toiminnassaan myös edistämään akateemiseen politiikan tutkimuksen ja käytännön politiikkojen vuoropuhelua.

Huippuyksikkö koostuu kolmesta toisiinsa liittyvästä tutkimusryhmästä:

- **Poliittinen ajattelu ja käsitehistoria** (Political Thought and Conceptual History, PolTCH) -ryhmän tutkijat ovat sekä historioitsijoita että politiikan tutkijoita, jotka pyrkivät ylittämään tutkimusalojensa rajat.
- **Filosofian ja sukupuolen politiikka** (Politics of Philosophy and Gender, PPhiG) -ryhmä analysoi naistutkimusta sekä sukupuoli ja seksuaalisuus -tutkimusta poliittisesti.
- **Politiikka ja taide** (Politics and the Arts, Polarts) -ryhmä analysoi eri taiteenlajeja poliittisena toimintana. Aihepiirit liikkuvat politiikan ja kirjallisuuden, elokuvan, teatterin tai arkkitehtuurin välillä.

Huippuyksikkö järjestää konferensseja, symposiumeja, seminaareja, tutkijakursseja ja muita tilaisuuksia yhteistyössä kansainvälisten verkostojen tutkijoiden kanssa.

Yksikköä johtaa valtio-opin professori Kari Palonen. Varajohtajana toimii naistutkimuksen professori **Tuija Pulkkinen**.

TEKSTI JA KUVA Kirsi-Marja Nurminen

Hyveellisyys ei sovi politiikkaan

Uskonto on idän ja lännen pelinappula

Voiko politiikkaa tehdä noudattaen kristillisiä hyveitä? Renessanssin aikaan elänyt Niccolò Machiavelli oli sitä mieltä, ettei politiikassa ole hyville sijaa.

– Jos kääntää toisen posken, häviää. On pakko tehdä niin kuin suurin osa tekee, Machiavellista viime marraskuussa väitellyt valtio-opin assistentti **Paul-Erik Korvela** toteaa.

Machiavelli pohti uskonnon ja politiikan suhdetta muun muassa teoksessaan Ruhtinas.

– Siinä Machiavelli toteaa, että ihanneruhtinas on kylä hyveellinen kansan silmissä, mutta pystyy tarvittaessa olemaan myös paha. Poliitikassa ei voi ajatella syntejä, vaikka saivathan varakkaat ne rahalla anteeksi.

Machiavellin mukaan poliitikon paras hyve on se, ettei ole hyveitä tai sitoudu niihin.

– Vastaantulevat tilanteet vaihtelevat niin paljon, ettei ole järkevää ennalta sitoutua tiettyyn käyttäytymisen malliin.

Antiikin Roomassa uskonto osattiin valjastaa poliitikan tarpeisiin.

– Siellä sotajoukkojen mukana oli enteiden tulkitsijoita, jotka lukivat sisälmyksistä haluttuja asioita. Näin vahvistettiin joukkojen mielialaa. Kristinusko ei Machiavellin mielestä joustanut samalla tavoin. Tosin ristiretkiä Machiavelli piti urhoollisen toiminnan välineinä. Niidenkin luonne muuttui keskiajan kuluessa, kun paavit alkoivat käyttää ristiretkiä omiin valtapyrkimyksiinsä. Silloin niiden uskottavuus kansan silmissä meni, Korvela kertoo.

Machiavellin mielestä kirkon olisi pitänyt ottaa ym-

Paul-Erik Korvelan väitöksestä selvisi, että Machiavelli toivoi kirkon joustavan poliittisissa kysymyksissä.

päröivä maailma enemmän huomioon. Hän ei kuitenkaan ajatellut kirkon sosiaalista tehtävää, jonka se tuoloin kiitettävästi hoiti, vaan juuri joustamista tilanteiden mukaan.

– Martti Luther, joka oli Machiavellin aikalainen, luki Raamattua paljon tiukemmin ja halusi poistaa kirkosta kaiken vuosisatojen varrella kertyneen turhan. Machiavelli ei ollut uskonnon sisällöistä niin kiinnostunut.

Suuri toinen

Islamilaiset valtiot mielletään usein politiikan ja uskonnon sulatusuuneiksi. Valtio-opin professori **Heino**

PIIROS: JONNA MARKKULA

Nyysönen ei tätä täysin allekirjoita.

– Toki kirkon ja valtion eriytyminen on länsimaissa pidemmällä kuin islamilaisissa maissa. Mutta myös islamilaiden maiden välillä on eroja. Esimerkiksi Indonesiassa ja Turkissa on vielä erikseen islamilaisia puolueita – samoin kuin meillä kristillinen puolue. Uskonnon vaatimusten noudattamisen tarkkuudessa on eroja. Toisissa muslimimaissa tarjoillaan helpommin alkoholia, toisissa ei.

Nyysönen muistuttaa, että myös länsimaat poikkeavat toisistaan tässä suhteessa. Islam on länsimaille ”suuri toinen”, johon itseä peilataan. Samalla luodaan ja vahvistetaan toisesta tehtyä kuvaa.

– Yhdysvalloissa uskontokysymyksillä on merkittävä rooli presidenttikilpailussa. Periaatteessa eri uskontokunnat hyväksytään, mutta milloinkahan nähtäisiin muslimi presidenttiehdokkaana, kysyy Nyysönen.

Poliittinen johto osaa käyttää uskontoa hyväkseen.

– Esimerkiksi Muhammedin pilakuvista nousseessa kiistassa syytökset kääntyivät äkkiä Israelia ja Yhdysvaltoja kohtaan, vaikkei niillä ollut asian kanssa mitään tekemistä.

Suurta uskonnollista johtajaa ei islamilaisissa maissa tällä hetkellä ole. Al Qaida ei Nyysösen mielestä kiinnosta suuria joukkoja.

– Mutta joissakin Itä-Euroopan entisissä kommunistimaissa paavin suosio ja vaikutus on suuri. Puolahan ehdotti, että kristilliset arvot tulisi kirjata EU:n perustuslakiin. Länsi-Euroopan maat kuitenkin torpedoivat ehdotuksen.

Lisää vuoropuhelua

Helmikuussa BBC julkaisi länsimaissa tekemänsä kyselyn, jonka mukaan puolet kyselyyn vastanneista uskoo konfliktien taustalta löytyvän eturistiriitoja. Uskontojen ja kulttuurierojen aiheuttamiin ongelmiin uskoo vajaa kolmannes.

– Ääriliikkeiden ääni nousee usein kuuluvammaksi kuin maltillisten. Kyse ei ole kulttuurien törmäyksestä. Vuoropuhelua kulttuurien välillä pitäisi silti lisätä. Mika Waltari kirjoitti jo 1940-luvulla Mikael Karvajalasta, joka kääntyi islamin uskoon ja muutti nimensä Mikael Hakiemiksi. Mikael eli Machiavellin ja Lutherin aikaan.

TEKSTI JA KUVA Kirsi-Marja Nurminen

Kiukku on satiirikon paras palkinto

Jari Peltola teki Heinäluomasta pahiksen

Valtio-opin tutkija Jari Peltola katsoi ensimmäisen kerran Itsevaltiaita vuonna 2004. Sarjaa näytetään lauantai-iltaisina, ja jo seuraavana maanantaina Peltola kirjoitti hakemuksen sarjaa tuottavalle Filmitoimisto Oy:lle. Sattumalta yhtiö etsi juuri tuolloin uusia käsikirjoittajia, ja Peltolakin pääsi kokeilemaan taitojaan.

Peltolan ura Itsevaltioiden yhtenä käsikirjoittajana kesti pari vuotta. Tuona aikana hän kirjoitti noin 40 jaksoa ja muokkasi muiden tekstejä.

– Yleensä jakson teema annettiin tuotantoyhtiöstä, mutta muuten oli vapaat kädet kehittää tapahtumia. Seurasin ajankohtaisia asioita, vaikka ihan tuoreita juttuja jaksoon oli vaikea ympätä. Yleensä käsikirjoituksen tekemisen ja esityksen välillä kului aikaa noin viisi viikkoa, Peltola kertoo.

Vuodesta 2001 lähtien tehty sarja pyrki alun perin tekevään poliittiseen satiiriin.

– Vähitellen se on kuitenkin muuttunut poliitikkoja kunnioittavaksi. Tekijöille oli myös yllätys, että lapset alkoivat pitää sarjasta ja hinkuivat Paavo Lipposen nimma-reita. Suomessa ei poliittisella satiirilla toisaalta ole perinteitä – kun nyt ajattelee esimerkiksi maantieteellistä asemaamme tai sitä, että maalla oli yksi ja sama presidentti 25 vuotta.

Peltola on vähän hämmentynyt siitä, että katsojat vetävät yhtäläisyysmerkit piirroshahmon ja todellisen henkilön välille.

– Pääsin luomaan alusta alkaen Eero Heinäluoman hahmon. Tuolloin sarja kaipasi mielestäni kipeästi pahista. Niinpä Heinäluomaan kasautui työkeän byrokraatin ja joustamattoman ay-pomon piirteitä, jonka johtamistaito on peräisin 1950-luvun intistä. Oli ihan vahinko, että hän alkoi puhua italiaa. Yhdessä jaksossa Hei-

näluoma kuvitteli olevansa italialainen mafiapäällikkö ja siitä se lähti. Toisessa jaksossa Heinäluoma yrittää nostaa kannatustaan muun muassa levyttämällä ja ryhtymällä maalariksi. Nämähän ovat kaikki ihan fiktiota, Peltola muistuttaa.

Tutkija Jari Peltolan mielestä poliitikot eivät saisi pitää piirroshahmoistaan.

Simpsonista mallia

Peltolan mielestä ei ole ihan oikein, että poliitikot tykättyvät piirroshahmoihinsa.

– Onhan se nyt aika outoa, että hahmoista tehtyjä pahivikuvia käytetään vaalikampanjassa. Ja huhu kertoo, että Mauri Pekkarisella on seinällään piirroshahmoaan esittävä taulu. Minusta hyvä esikuva Itsevaltiaille olisi Simpsonit, jossa on pureskeltavaa sekä lapsille että vanhemmille.

Kaikkia piirrossarjan poliitikkojen tempauksia eivät

FILMITEOLLISUUS

Eero Heinälouman hahmo Itsevaltiaissa on Jari Peltolan kynästä. Heinäloumasta on löytynyt muun muassa mafiosomaisia piirteitä.

originaalit niele.

– Eivät he minun tekemisistäni ole kauheasti tykänneet – vaikkei palaute tietysti suoraan minulle asti tule. Kiukku on joskus ollut lievä ilmaisu reaktioista. Kun joku kommentoi jaksoa sanomalla ”ei näin voi tehdä”, tietää onnistuneensa, Peltola naurahtaa.

Identiteetti hukassa

Pari vuotta oli Peltolan mielestä sopiva aika käsikirjoittajana työskentelylle.

– Työ oli käytännössä täysipäiväistä. Ideatkin ehtyvät vähitellen.

Peltola keskittyy nyt väitöskirjansa tekemiseen. Siinä hän pohtii politiikan paikkaa verkostoyhteiskunnassa.

– Itsevaltiaiden ansioista seuraan päivän politiikkaa enemmän kuin ennen ja mietin, mitä otsikoiden takaa löytyy.

Peltolan mielestä poliitikoilla on identiteetti hukassa, kun pitäisi pystyä tekemään itsenäisiä ratkaisuja ylikansallisista, kansallisista ja myös paikallisesti tärkeistä asioista. Poliitiikan tekemisen toimintaympäristö on muuttunut huimasti 1970-luvulta.

– Poliitikkojen pitäisi pystyä ratkaisemaan, ketä kuunnella ja millä perusteilla. He ovat monissa verkostoissa kiinni. Silti heillä on vaikutusmahdollisuuksia. Ihmisiä pännivät monet asiat – ne ovat politiikan polttoainetta.

Peltola valmisteleekin historiantutkija **Timo J. Tuikan** kanssa politiikan pelikirjaa, jossa selvitetään pelikäsitteiden käyttöä suomalaisessa politiikassa.

– Yritämme rakentaa suomalaisten poliitikkojen all stars -futisjoukkueen. Tuntuu siltä, että joka poliitikolla on oma sääntökirja taskussaan ja ne säännöt koskevat tietysti kaikkia muita.

Jep, jep.

TEKSTI Kirsi-Marja Nurminen

KUVA Petteri Kivimäki

Poliittisen taiteen tutkija toivoo katsojalta

Enemmän kritiikkiä

Valtio-opin yliassistentti **Kia Lindroosilla** on monta rautaa tulella. Opetustyön lisäksi hän ehtii toimia kansainvälisen Politics and the Arts -ryhmän johtajana, osallistua Protocols: History and Theory, Re-descriptions sekä SoPhi-julkaisujen toimittamiseen, järjestää kansainvälisiä kongresseja sekä kirjoittaa omia julkaisuja.

– Toivoisin kyllä päivään lisää 10 tuntia. Silloin olisi aikaa tehdä puolivälikirjat valmiiksi, naurahtaa Lindroos.

Lindroos opiskeli valtio-oppia, filosofiaa ja taideaineita. Väitöskirjassaan saksalaisesta filosofi Walter Benjaminista hän pystyi yhdistämään eri kiinnostuksen alueet. Saksassa ja Englannissa vietettyjen vuosien jälkeen hän palasi Jyväskylään vuonna 2000.

Viime vuonna käynnistynyt Poliittisen ajattelun ja käsitteiden huippuyksikkö tukee Lindroosin tutkimusala.

– Olen kiinnostunut siitä, miten poliittista ajattelua ilmaistaan taiteen kautta. Viime vuosina taiteessa on nousut esille terrorismiteema. Tutkin etenkin elokuvia ja valokuvia, joissa molemmissa nykytekijät kommentoivat kriittisesti aikamme tapahtumia.

Ensi syksynä Lindroosilla onkin huippuyksikön rahoituksen avulla mahdollisuus hetkeksi keskittyä omaan tutkimustyöhön.

– Huippuyksikön avulla voidaan koota tutkijoita yhteen ja järjestää tapahtumia. Olen huomannut, että nämä teemat houkuttelevat erityisesti nuoria tutkijoita. Ohjaan väitöskirjoja, joissa tulkitaan poliittisuuden käsittämistä esimerkiksi hip hopin, runouden tai julkaisujen toiminnassa.

Lindroosia kiinnostaa antiikin teatterin tapa, jossa katsoja osallistui esitykseen.

– Haluaisin enemmän pohtia katsojan ja kohteen

kohtaamistilannetta ja sitä, miten katsoja arvioi kohtetta kriittisesti. Näemme nykyisin paljon hätkähdyttäviä kuvia maailmalta. Taide nostaa esiin poliittis-moraalisen näkökulman eri tavoin kuin esimerkiksi media. Suosikiohjaajani **Chris Markerin** poliittisissa dokumenteissa ja elokuvissa vaaditaan myös katsojan osallistumista tulkitsemiseen.

Aika on yksi Lindroosin tutkimuskohde.

– Kun jotain radikaalia tapahtuu, tarinan toisto katkeaa ja kertomus muuttuu. Sen jälkeen alkaa erilainen aika, jonka kautta myös historia näyttäytyy erilaisena. Näin tapahtui esimerkiksi syyskuun 2001 iskujen jälkeen. Walter Benjamin puolestaan tarkasteli Saksan tapahtumia 1930-luvulla. Hän kehitti erityisesti uusia käsitteitä oman nykyisyytensä ymmärtämiseksi, mikä johti teoriaan nykyajasta.

Näkyvyys tuo kuuluvuutta

Medianäyttämölle pääsy on uusien välineiden myötä helpottunut.

– Poliitikot alkavat muuttua julkiksiksi ja julkkiset poliitikoiksi. Näkyvyys tuo myös kuuluvuutta, mikä lisää osaltaan eräänlaista audiovisuaalista valtaa. Tosi-tv:t tuovat jatkuvasti tavallisia ihmisiä julkisuuteen, kuten viime aikoina maajusseja ja bigbrothereita. Katsojilta ja lukijoilta toivoisi vähän enemmän kritiikkiä ja myös tiettyä hiljaisuutta, jotta näkemäänsä pystyy myös arvioimaan, pohtii Lindroos.

Lindroosin perheessä on kaksi lasta, jotka onnistuvat karkottamaan ajatukset toistä. Rakas harrastus on ratsastus ja oma hevonen Matu.

– Olen ihan friikki. Ratsastus vie kyllä kaiken stressin.

YKSI MEISTÄ

Yhteiskunnan muutos ruokkii kansalaistoimintaa

Eläkeläisjärjestöt saavat ikäihmiset helpommin liikkumaan kuin terveyskeskuksen lääkäri. Yhä suurempi osa sosiaali- ja terveyspalveluista on järjestöjen ja yksityisten yritysten tuottamia. Eläkeliiton Liiku ja liidä -kurseilla koulutetaan liikunnan vertaisohjaajia.

Parhaillaan on käynnissä haku Suomessa ainutlaatuisen kansalaisyhteiskunnan asiantuntijuus- maisteriohjelmaan. Jyväskylään maisteriohjelma saatiin, koska yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella on pitkät perinteet kansalaisyhteiskunnan opetuksessa ja tutkimuksessa.

– Maisteriohjelma on syntynyt hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman avustuksella. Oikeusministeriö myösi kolmevuotisen hankerahan kansalaistoiminnan yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen, jolloin pääsimme käynnistämään myös maisteriohjelmamme, kertoo suunnittelija **Pauliina Maukonen**.

Vaikka suomalaiset ovat yhdistysten lukumäärässä mitattuna maailman järjestäytyneintä kansaa, on kansalaistoiminta saanut vasta nyt ensimmäisen professuurin.

– Yliopistossa on aiemmin tarjottu kansalaistoimintaan liittyviä kursseja, muttei systemaattista ja keskitettyä alan ylintä opetusta, professori **Esa Konttinen** sanoo.

Maisteriohjelma on jo herättänyt paljon kiinnostusta ja haku tuottanut yhteydenottoja. Kiinnostuneilla on monella takanaan kokemusta järjestöistä tai vapaaehtoisuudesta.

– Pitää kuitenkin muistaa, että me emme anna alan ammatillista koulutusta, vaan pyrimme tekemään kansalaisyhteiskunnan ilmiöitä tieteen kautta tutuiksi opiskeli-

Suomen ensimmäinen kansalaisvaikuttamisen maisteriohjelma käynnistyy

joille. Siitäkin on toki työelämässä hyötyä - myös muualla kuin järjestöissä työskenteleville, Konttinen painottaa.

Opiskelijoiden pääaineena voi maisteriohjelmassa olla filosofia, liikuntasosiologia, sosiologia, valtio-oppi tai yhteiskuntapolitiikka.

Järjestöistä palveluntuottajia

Maisteriohjelma esittelee muun muassa suomalaisen kansalaisyhteiskunnan erityispiirteitä.

– Pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa järjestösektori ei ole niin näkyvässä roolissa sosiaalipalveluissa kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. Meille on tyypillistä yhdistyskeskeisyys, erityisesti harrastusten kuten kulttuurin ja liikunnan kautta. Myös radikaalit liikkeet ovat järjestäytyneet helposti. Osin se johtuu siitä, että avustusten saaminen edellyttää organisoitumista, Konttinen muistuttaa.

Äskettäin julkaistun Stakesin tutkimuksen mukaan yksityiset yritykset ja järjestöt tuottavat jo yli neljänneksen sosiaalipalveluista. Terveyspalveluiden tuottajina niiden osuus on reilut 17 prosenttia. Luvut kuvaavat vuoden 2004 tilannetta.

– Yhdistysten merkitys tulee entisestään korostumaan. Esimerkiksi Yhdysvalloissa yksityiset ja yhdistykset tuottavat suurimman osan hyvinvointipalveluista, koska siellä valtio ei niitä laajassa mitassa tuota. Julkisten hyvinvointipalvelujen purku on yksi syy kansalaisvaikuttamisesta kiinnostumisen lisääntymiseen, Konttinen uskoo.

Ruohonjuuritason tietoa

Kansalaistoiminta mielletään usein demokratian kouluksi. Osallistumisen tärkeyttä on korostettu jo 1970-luvulta lähtien.

– Toisaalta voi pohtia, tuleeko osallistumisen kimmoke ylhäältä päin vai onko se omaehtoista. Ja että riittääkö osallistumiseen palautemahdollisuuden antaminen Internetissä. Nämä ovat alalla kuumia kysymyksiä. Käytännöt ovat kuitenkin menneet vuorovaikutteisempaan

suuntaan, mikä on hyvä asia, Konttinen toteaa.

Hän pitää yhteiskunnan muutoksen tahdin nopeutumista kansalaistoiminnan ruokkijana.

– Poliittiset järjestöt eivät pysty reagoimaan niin nopeasti muutoksiin kuin yhteiskunnalliset liikkeet. Esimerkiksi ympäristöjärjestöt ovat aktivoituneet ongelmien kärjistyessä.

– Kansalaislähtöisen toiminnan tarkoitus on kiinnittää huomiota muun muassa yhteiskunnallisiin epäkohtiin, kuten ympäristöuhkiin. Liikkeet ovat tällaisissa tilanteissa ikään kuin herätyskelloja päättäjille. Järjestöjen tehtävä on myös osallistaa eri kulttuureista tulevia. Sille toiminnalle on yhä enemmän kysyntää monikulttuuris- tuvassa Suomessa, lisää Maukonen.

Paikallisella tasolla yhdistykset tarjoavat päättäjille tärkeää ruohonjuuritason tietoa.

– Esimerkiksi ajankohtaisissa kuntaliitosasioissa yhdistysten merkitys tulee lisääntymään. Ihmiset tietävät itse parhaiten omat tarpeensa. Kylätoiminta onkin viime vuosikymmeninä virinnyt huimasti, Maukonen ja Konttinen arvioivat.

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos koordinoi valtakunnallista kansalaisyhteiskunnan tutkimuksen tutkijakoulua, joka on sosiaalitieteiden valtakunnallisen tutkijakoulu SOVAKO:n alainen. Tutkijakoulun johtajana toimii professori **Martti Siisiäinen**. Laitos on mukana eurooppalaisessa kansalaisyhteiskunnan tutkimuksen tutkijaverkostossa ja -koulussa. Laitoksella suunnitellaan parhaillaan myös kansalaisyhteiskunnan tutkimus- ja kehittämiskeskusta.

– Tutkimuksen tueksi olemme parhaillaan luomassa verkkoportaalia. Portaaliin on tarkoitus koota kansalaisyhteiskunnan tutkimukseen liittyvää aineistoa ja tutkimusrekisteri, professori Esa Konttinen sanoo.

Kansalaisyhteiskunnan asiantuntijuus -maisteriohjelman haku päättyy 10.5.2007. Lisätietoja saa ohjelman verkkosivuilta osoitteesta www.jyu.fi/ytk/laitokset/yfi/oppiaineet/kan.

Hyvä opettaja käyttää positiivista huijausta

– Työnteko tuntuu hyvältä, sanoo Hyvän opettajan palkinnon saanut telinevoimistelun lehtori **Erkki Tervo** yli 30 työvuoden jälkeen.

Hänen mielestään työssä on tärkeintä viihtyminen opiskelijoiden ja työtovereiden kanssa.

– Tunnustukset ovat ylimääräistä siihen päälle.

Millainen sitten on hyvä opettaja?

– Hän on kiinnostunut opettamastaan asiasta ja opiskelijoista sekä siitä, mihin opiskelijat ovat menossa opiskelun jälkeen, Tervo määrittelee.

Tervo painottaa jatkuvaa yhteyttä työkenttään.

– Aito yhteys on keskeistä. Ei vain kysellä koulun kuumisia vaan tehdään työtä kentällä ja kohdataan lapset

Kömpelökin oppii, kun onnistuu

Erkki Tervo kiipeää ketterästi tuolille ja hypähtää ryhdikkäästi alas.

– Vaikka tällainen voi olla onnistumisen ydinkohta, josta aloitetaan jonkin uuden asian opiskelu. Opettely aloitetaan onnistumisella, jolloin myönteinen kokemus synnyttää valmiuden ponnistella.

Tervo käyttää termiä positiivinen huijaus.

– Ihmisen ominaisuuksia ei voi muuttaa, joten pitää muuttaa olosuhteita. Telinevoimistelussa tämä tarkoittaa sitä, että välineitä ja liiketehtäviä muokataan niin, että kömpelökin lapsi onnistuu.

Tervon opiskeluaikaan kuului tutustuminen erityis-

kouluun ja tuntien pitäminen siellä.

– Se oli täydellinen katastrofi, opiskelu ei ollut antanut valmiuksia erityislasten kanssa toimimiseen.

Pieleen mennyt kokemus synnytti halun työskennellä entistä lujemmin.

– En lopeta ennen kuin tulen valmiiksi, enkä ole vielä tullut, Tervo luonnehtii.

Voimistelu on jokaista lasta varten

Vammaisten lasten kanssa työskentely on tuonut eväitä myös muuhun opetukseen.

– Kokemuksia ja liikemuokkauksia voi hyödyntää myös yliopisto-opiskelijoilla.

Tervo on työskennellyt erityislasten kanssa 1980-luvun alusta saakka. Työn tulokset ovat levinneet myös kansainvälisesti, sillä Euroopan komissio on juuri julkaissut Tervon vetämien vammaisryhmien voimistelua esitteleviä videoita yli 100 maassa. Tervo on pitänyt erityisryhmien puolta myös Kansainvälisen voimisteluliiton neuvostossa.

– Voimistelu on lasta, ei kilpailua tai arvostelua varten. Liian usein myös vammaisten liikunnassa lähdetään liikkeelle kilpaurheilun näkökulmasta.

Erityisliikunnan videoita voi katsoa Internetissä osoitteessa www.keurusjumppa.com.

Lisää vuosijuhlassa palkituista sivulla 22.

Yliopiston vuosijuhlassa palkittiin Kirsi Nikulainen (alh. vas.), Sanna Iskanius ja Anja-Riitta Lehtinen sekä Pekka Kostiainen (ylh. vas.), Jouni Välijärvi ja Erkki Tervo. Juhlapuheessaan Välijärvi muistutti, ettei huippututkimusta synny ilman laadukasta perusopetusta.

Palkintoja tieteen ja opetuksen sankareille

Jyväskylän yliopiston vuosijuhlassa 7.3. jaettiin viisi Jyväskylän yliopistosäätiön myöntämää palkintoa, joiden yhteissumma nousi 18 700 euroon.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta valitsi Hyvän opettajan palkinnon saajaksi telinevoimistelun lehtori **Erkki Tervon**.

Hyvä väitöskirja -palkinto luovutettiin filosofian tohtori **Sanna Iskaniukselle** soveltavan kielitieteen väitöksestään. Iskanius tutki venäjänkielisten nuorten suhdetta venäjän ja suomen kieleen sekä venäläisyyteen ja suomalaisuuteen.

Hyvä esimies -palkinto myönnettiin varhaiskasvatuksen laitoksen johtaja **Anja-Riitta Lehtiselle**, jota luonnehditaan sitoutuneeksi ja kannustavaksi toiminnan kehittäjäksi.

Kulttuuripalkinto jaettiin säveltäjä, filosofian tohtori h.c. **Pekka Kostiaiselle**, joka on tehnyt pitkään monipuolista työtä musiikkitieteen lehtorina ja Musica-kuoron johtajana. Kostiainen tuntee kuoron

ilmaismahdollisuudet ja osaa taitavasti käyttää tämän instrumentin tarjoamia mahdollisuuksia sävellytyössään.

Tieteellisen tiedon julkistamispalkinto myönnettiin koulutustutkimuksen professori **Jouni Välijärvelle**. Välijärvi on tullut tunnetuksi erityisesti suomalaisen koulutusjärjestelmän tuntijana ja esittelijänä. Hän on ansioitunut varsinkin PISA-tietämyksen levittäjänä toimittuaan muun muassa Suomen PISA-tutkimuksen koordinaattorina.

Vuosijuhlassa jaettiin nyt toista kertaa filosofian kunniatohtori **Pekka Salojärven** apuraha. Apuraha on osa hänen yliopistosäätiölle tekemänsä 100 000 euron lahjoitusta, jolla rahoitetaan suomalaisen kaunokirjallisuuden tutkimusta Jyväskylän yliopistossa. Apurahan sai FM **Kirsi Nikulainen** kirjallisuuden väitöstutkimukseensa, joka käsittelee 1940-luvun naiskirjailijoita.

Rautatie

Juhani Ahon vuonna 1884 julkaistu Rautatie on yksi suomalaisen kirjallisuuden tunnetuimmista teoksista, mutta minulle rautatie on aina merkinnyt oman elämäni kannalta merkittävää kielikuvaa.

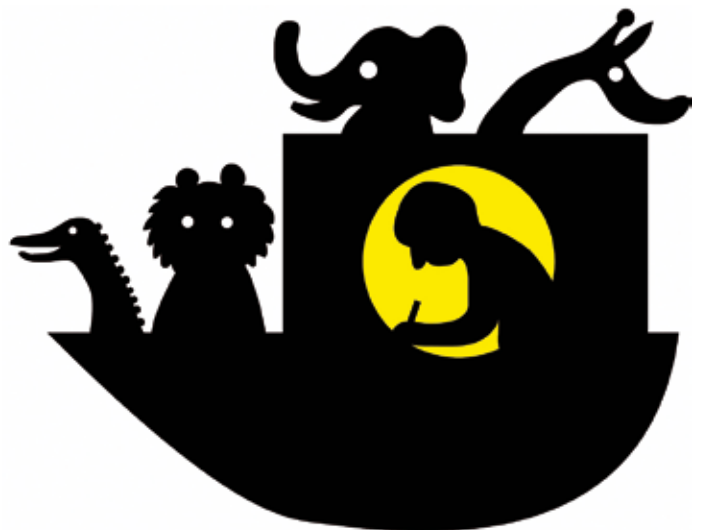
Ala-asteella olin luokkaretkellä Ähtärin eläinpuistossa, jonka viereen oli rakennettu sittemmin lopetettu Mini-Suomi. Mini-Suomi oli jonkinlainen poikileikkaus maamme tunnetuimmista nähtävyyksistä. Yksi nähtävyyksistä oli Muumiteatteri, jonka esitys oli täysin automatisoitu. Ääninauha laitettiin käyntiin, ja rautaisilla kiskoilla liikkuneet kolisevat Muumi-laakson hahmot ilmestyivät lavalle tyhjä katse silmissään. Minusta Muumien kiskoesitys oli ainoastaan pelottava. Muistan ajatelleeni, etten koskaan haluaisi olla automaattisesti samaa rataa liikkuva mekaaninen hahmo, joka toistaa vanhoja rutiineja päivästä toiseen.

Jos rakentaa elämänsä jonkun toisen tekemien kiskojen varaan, niin silloin tietää yleensä jo etukäteen mihin on menossa. Päämäärästä voi tuolloin tulla itsetarkoitus ja koko matkasta saattaa mennä maku. Vai kuinka usein olette olleet ravintolassa syömässä vain sen takia että saisitte aterian päätteeksi hartaasti odottamanne laskun?

Erilaiset elämänrutiinit saattavat myös johtaa siihen harhaan, että kuvittelee pystyvänsä vaikuttamaan kaikkeen, eikä lopulta haluaisi antaa muillekaan mahdollisuutta poiketa rutiineista. Tähän törmää usein nimenomaan niissä yhteisöissä, jotka julistavat virallisessa liturgiassaan luovan ajattelun niemen.

Juna on ympäristöystävällinen ja hauska muoto matkustaa, mikäli kyse ei ole VR:n Pendolino-junista. En ole silti sitä mieltä, että elämän tulisi olla pelkkää junansuorittamista, jonka päätarkoitus on mahdollisimman kitkaton ja sujuva kokonaisuus. Silloin vaarana on, että silmistä sammuu se elämän mielekkyyden kannalta olennainen kiilto, ja jokin päivä huomaa olevansa vain yksi kiskoilla liikkuva hahmo toisten joukossa teatterissa, jota joku muu pyörittää, ja rohkeus on vain sana sanakirjassa.

Nooa

Kielitaitovaatimukset kovenevat

Kiina-ilmio näkyy 30-vuotiaassa kielikeskuksessakin

Jyväskylän yliopiston kielikeskus täyttää tänä vuonna 30 vuotta.

– Tarjoamme opiskelijoille tutkintoihin kuuluvat kieli- ja viestintäopinnot. Tehtävämme on opettaa taitoja, joita opiskelijat tarvitsevat työelämässä ja opinnoissaan, kielikeskuksen johtaja **Maija Kalin** kiteyttää.

Yhteistyö ainelaitosten kanssa on tärkeä osa kielikeskuksen toimintaa. Kalin on yleisesti ottaen hyvin tyytyväinen laitosten toimintaan, mutta kehitettäväkin löytyy.

– Ainelaitosten tulisi alansa osaamisen ohella painottaa myös viestintää, kielellistä asiantuntemusta ja sen laadua. Laitoksilla esimerkiksi hyväksytään tenttejä ja matu-

riteetteja, jotka ovat kieliasultaan ja siksi myös sisällöltään epämääräisiä, Kalin napauttaa.

Kielikeskuksen toiminta on vuosien varrella muuttunut.

– Alkuaikoina annettiin pääasiassa valmennusta vieraskielisten kirjojen lukemiseen ja äidinkielen oppinäytetöiden kirjoittamiseen.

Samat elementit ovat yhä mukana, mutta kieli- ja taitovalikoima on monipuolistunut.

– Nykyään opetusohjelmassamme on 12 kieltä.

Suullisen kielitaidon ja puheviestinnän merkitys on viime vuosina korostunut. Opiskelumateriaalit ovat kehittyneet, ja erityisesti Internet on muuttanut kielen op-

Suomi vieraana kielenä -kursseilla harjoitellaan vaikkapa kielioppia tai elokuvaan menemistä suomeksi. Yläkuvassa espanjalainen Roberto Rodriguez ja venäläinen Maria Tyurina. Alakuvassa vasemmalta unkarilainen Gábor Fekete sekä japanilaiset Maya Hatanaka ja Takumi Aoyagi.

pimistä: kieltä voi opiskella virtuaalisesti autenttisissa tilanteissa.

Kiina-ilmion ja globalisaation vaikutus näkyy kielikeskuksessakin.

– Kiinan osaamisen tärkeyttä ei olisi osannut aavistaa muutama vuosikymmen sitten.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on nousussa, ja opetusta järjestetään myös heille.

– Suomen kielen opiskelu on vaihto-opiskelijoiden parissa suosittua, koska opetuksemme on korkeatasoista. Olemme myös yliopiston suurin aidosti monikulttuurinen työyhteisö, Kalin iloitsee.

Kielitaidot yksipuolistuneet

– Ihan hyvä englanti ei enää riitä. Englannin lisäksi pitäisi osata jotain muutakin vierasta kieltä hyvin, jotta pärjäisi työmarkkinoilla, muistuttaa Kalin.

Nykynuorten kielitaito saa Kalinilta vaihtelevat arviot.

– Englannin osaaminen on hyvää ja nuoret puhuvat englantia paremmin kuin ikätoverinsa 1970-luvulla. Muiden kielten osaaminen ei valitettavasti ole samalla tasolla. Erityisesti ruotsin osaamistaso on laskenut selvästi, Kalin harmittelee.

Lukio ei saa Kalinilta täysin puhtaita papereita.

– Ennen lukio antoi kapeat, mutta tasaisemmat kielilliset valmiudet opiskelijoilleen. Nykyisin yliopisto joutuu paikkaamaan lukiodien puutteita.

Kalin suree haluttomuutta lukea venäjää. Venäjän osaaminen helpottaisi työllistymistä ja edistäisi yhteistyötä. Nyt monet muut Euroopan maat solmivat yhteistyö- ja kauppasuhteita Venäjän kanssa ohi Suomen.

– Venäjän, samoin kuin muidenkin kielten, opiskelumahdollisuuksia heikentää kuntien politiikka, jossa tiukat ryhmäkokovaatimukset estävät opiskelun aloittamisen peruskoulussa ja lukiossa. Uuden kielen opiskelun aloittamiseen yliopistossa on monelle liian korkea kynnyks, Kalin toteaa.

Haasteita riittää kielikeskuksen tulevaisuudessakin.

– Toimintamme ei suinkaan vähene, koska kielitaidon merkitys kasvaa ja työelämän vaatimukset muuttuvat entistä haastavimmiksi. Siksi opetusmenetelmiä ja opiskelumahdollisuuksia on kehitettävä jatkuvasti. Myös opiskelijoiden kieliopintotaustojen vaihtelevuus tuo uusia haasteita opetukseen.

Kielivalikoiman supistumiseen lähitulevaisuudessa Kalin ei usko.

– Toistaiseksi opiskelijoita on niin paljon, että kielten ryhmiin riittää hakijoita.

Kielikeskus toimii väliaikaisesti päärakennuksessa, mutta palaa tuttuun Oppio-rakennukseen kesällä 2007.

PIIRROS: JONNA MARKKULA

Äänioikeus on tasa-arvoa

Opiskelijat ovat viime aikoina olleet hieman levottomia. Vaatimus opintorahan tasokorotuksesta ei ole enää uusi uutinen. Korotus on kuitenkin viivästynyt, sillä se on kallis. Todella kallis. Syynä tosin on se, ettei opintoraha ole sidottu indeksiin eikä korotettu, vaan se on pysynyt samansuuruisena kuin mihin se 15 vuotta sitten asetettiin.

Samaan aikaan puhutaan paljon myös siitä, etteivät nuoret ja opiskelijat äänestä. Kuitenkin viime kuukausina keskustelu opiskelijoiden toimeentulosta on ollut vilkkaampaa kuin vuosikausiin. Lupauksia opintorahan korotuksen puolesta satelee suunnalta jos toiseltakin, ja viimein tuntuu siltä, että opiskelijoita kuunnellaan ihan oikeasti. Opiskelijoille opintorahan tasokorotus olisi askel kohti tasa-arvoista asemaa yhteiskunnassa muihin väestöryhmiin verrattuna. Opintotuki on edelleen tarveharkintainen ja vastikkeellinen, opiskelijan perustoimeentulon turvaamiseen tarkoitettu etuus.

Nuoret ja opiskelijat muodostavat merkittävän osan äänioikeutetuista. Äänestämällä niitä, jotka ajavat meille tärkeitä asioita, voimme vaikuttaa siihen, miten tilanne kehittyy. Sitä paitsi käytetty äänioikeus antaa oikeuden purnata epäkohdista ja vaatia parempaa. Äänestäminen on myös vaivaton tapa vaikuttaa asioihin ja osallistua päätösten tekemiseen. Henkkarit tiskiini, piipahdus koppiin äänestyslupun täyttämistä varten ja sitten odotel-

laan tuloksia oman ehdokkaan onnistumisesta. Jos oma ehdokas pääsee läpi, voidaan siirtyä seuraamaan ehdokkaan äänestyskäyttäytymistä annettujen lupauksen suhteen. Valittu kansanedustaja on olemassa meitä varten, joten palautettakin voi antaa.

Tasa-arvon suhteen Suomi on ollut monissa asioissa edelläkävijä. Vuodesta 1907 saakka ovat naiset saaneet äänestää ja asettua ehdolle eduskuntavaaleissa. Koulutautumismahdollisuuksista on pyritty tekemään kaikille kansalaisille mahdollisimmat tasa-arvoiset taloudellisista edellytyksistä huolimatta. Terveystieteiden järjestelmä on kaikkien ulottuvilla. Väittäisin, että saamamme hoito on kaikesta huolimatta hyvää ja Kela tukee kansalaisia elämän kaikissa vaiheissa, tasapuolisesti yhteiskunnalliseen statukseen tai koulutustaustaan katsomatta.

Tasa-arvoasiat ovat olleet Suomessa koko itsenäisyyden ajan tärkeitä jo periaatteelliselakin tasolla. Vaikka täydellistä tasa-arvoa ei pystytä koskaan saavuttamaan, voidaan tavoitteissa päästä pitkälle. Ainakin jos maalis-kuun ohjelmaan kuului äänioikeuden harkittu käyttäminen.

*Heli Viinikainen
Kirjoittaja on JYYn sosiaalisihtööri ja
tasa-arvotoimikunnan jäsen*

Mielikuvituksen käyttö on sallittu

Jukka Maalammen kirja Einsteinista ja fysiikan historiasta palkittiin

Kuvitellaanpa yliopistolle professori, joka saa itse määrätä palkkansa, joka ärsyyntyy laiskoista opiskelijoista ja joka ”unohtaa” mainita kollegojensa työn omien tutkimustensa taustalla. Moinen tieteen häirikkö saisi varmaankin yliopistolta lähtöpassit sukkelaan – ellei hän olisi sattunut keksimään suhteellisuusteoriaa tai valon kvanttiteoriaa.

Jyväskylän yliopiston fysiikan professori Jukka Maalampi teki kirjan Albert Einsteinista, koska hän halusi esittää Einsteinin oikeassa valossa: ei kylpemässä nerouden loisteessa vaan yhtenä osana modernin fysiikan kehitystä. WSOY palkitsi kirjan Maailmanviiva tammikuussa Lauri Jäntin kunniainnalla.

– Einsteinilla oli edeltäjiä ja esikuvia, ei mikään synny tyhjästä. Halusin kertoa myös heistä. Samoin pyrin purkamaan tiedemiehistä luotua yksipuolista kuvaa, Maalampi sanoo.

Maailmanviiva saa humanistinkin koukkuun oivalta-villa ja fysiikan ilmiöitä selventävillä esimerkeillä. Maalampi on tarinankertoja, jonka paikoin humoristiset kommentit keventävät tiukkaa tietopakettia. Myös tiedemiesten henkilöhistoriaan liittyvät yksityiskohdat tuovat aiheen lähelle lukijaa. Einsteinin naisseikkailuilla tai sekavilla perheasioilla ei kirjassa kuitenkaan mässäillä.

– Tietysti juoruja täytyy vähän joukkoon ripotella, mutta samalla salakuljettaa sekaan mahdollisimman paljon fysiikkaa.

Einsteinin teki merkittäväksi fyysikoksi mielikuvituksen käyttö, koska esimerkiksi suhteellisuusteoriaa pystyttiin kokeilemaan käytännössä vasta 1930-luvulla ensimmäisellä hiukkaskiihdyttimellä.

– Fysiikassa keksinnöt syntyvätkin useimmiten niin, että ensin pyöritellään päässä yksinkertaisia palikoita ja sitten lähdetään testaamaan mallia matemaattisesti. Pelkkään matematiikkaan ei kuitenkaan pitäisi uskoa, vaikka moni fysiikan ala perustuukin pitkälle vietyyn matematiikkaan. Einsteinikaan ei ollut matemaattisesti huipulahjakas. Hän osasi kysyä oikeita kysymyksiä. Fysiikka on luova tiede, muistuttaa Maalampi.

Maalampi ei ole Einsteinin tapaan erakkotutkija, vaan viihtyy vuoropuhelussa muiden tutkijoiden kanssa.

Einsteinin suhteellisuusteoriaa päästiin testaamaan vasta, kun hiukkaskiihdytin keksittiin 1930-luvulla. Yliopistollakin Einsteinin teoriat todentuvat kiihdyttimen putkissa.

– Yksinäiset sudet ovat nykyisin harvemmassa, vaikka kyllä heitä vielä tapaa. Einsteinin toiminta muun muassa lähteiden mainitsematta jättämisen suhteen kertoo sekin jotain hänen luonteestaan.

Maalampi toivoo, että etenkin nuoret löytäisivät hänen kirjansa.

– Ei kaikkea tarvitse ymmärtää. Tärkeintä on tunnelman luominen ja elämysten synnyttäminen.

Maalampi arvostaa saamaansa tunnustusta, mutta palkitsevinta kirjan tekemisessä oli hänen mielestään kirjoitustyö, tekstin soimaan saaminen.

– Kiinnostavaa oli myös selvittää fysiikan vaiheita 1800-luvulla. Olin esimerkiksi pitänyt eetterioppia lähinnä vitsinä, mutta selvisi, että se oli tuolloin aivan hyväksytty teoria.

Maailmanviiva-teos julkaistaan myös saksaksi ja englanniksi.

Maassa maan tavalla

Sari Pöyhönen ja Kari Hiltula (toim.) (2006) Opettajana vieraalla maalla. Opetuskulttuurien kohtaamisia. Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Miten oppijakeskeisesti suuntautunut opettaja toimii opettajakeskeisessä kulttuurissa tai millaisia rooleja ja odotuksia opettajalle asetetaan? Muun muassa näitä kysymyksiä pohtii joukko korkeakouluopettajia, joista suurin osa toimii suomen kielen lehtoreina ulkomaila.

Monissa artikkeleissa ponnahduslautana ovat jonkin maan käytännöt. Kirjoittajat ovat pohtineet esimerkiksi lunttauksen merkityksiä Venäjällä ja Puolassa tai kirjallisuuden opetuksen eri tulkintoja Liettuassa ja Saksassa. Venäjällä Internet on synnyttänyt yrityksiä, joilta voi tilata opinnäytetöitä – jopa arvosanatakuulla. Vilppi on tutkimusten mukaan lisääntymässä myös länsimaissa.

Kirjoittajat ovat opetuskulttuureihin perehtyessään joutuneet tiedostamaan omat opetuskäsityksensä

ja -käytäntönsä, kyseenalaistamaan arvovalintojaan sekä ymmärtämään erilaisuutta mutta myös löytämään samankaltaisuuksia.

Kirja antaa aineksia tarkastella opetuskulttuureja monipuolisina ilmiöinä sekä yhteisön että yksilön näkökulmasta. Tämän vuoksi kirja sopii sekä Suomessa monikulttuurisissa opetusryhmissä toimiville opettajille että ulkomailla vieraileville opettajille ja opiskelijoille. Se avaa uusia näkökulmia myös opetuskulttuurien tutkijoille.

Kirjan toimittajista Sari Pöyhönen toimii erikoistutkijana Soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa. Hän on perehtynyt venäläiseen opetuskulttuuriin ja tutkinut opettajien ammatti-identiteettiä Venäjän koulutuksen ja opetuksen murroksessa. Kari Hiltula toimii suomen kielen assistenttina Tampereen yliopistossa.

Vaalikone vallan kahvassa

Maria Suojanen ja Jarno Talponen (2007) Vallaton vaalikone. Minerva kustannus.

Miten sitä osattiinkaan äänestää ennen, kun ei ollut vaalikoneita? Suomessa ensimmäinen vaalikone otettiin käyttöön Ylen sivuilla Euroopan parlamentin vaaleissa vuonna 1996. Vuoden 2003 eduskuntavaaleissa noin neljännes äänestäjistä

käytti vaalikonetta päätöksenteon tukena. Suomen erikoisuus on se, että ehdokkaat vastaavat kysymyksiin henkilökohtaisesti.

Vaalikonetyyppiä on erilaisia. Ehdokkaisiin keskittyvän tyyppin lisäksi on käytössä kone, joka keskittyy vaalipuheiden ja -tekstin analysointiin ja tulkintaan. Tällainen vaalikone sopii maihin, joissa on vähän ehdokkaita ja puolueita

ja käytössä ovat suljetut vaalilistat.

Vaalikoneiden suosiota Suomessa selittävät maamme suhteellinen ja henkilöihin keskittyvä vaalijärjestelmä ja Internetin laaja levinneisyys. Vaalikoneiden käyttöön vaikuttavat myös muut kuin poliittiset syyt ja halu löytää ehdokasmerestä se mahdollinen helmi. Koneella on myös viihteellinen arvon-

Slovakinkielinen kirjallisuus tutuksi opiskelijavoimin

Anna Kyppö (toim.) (2006) Siellä jossain - tam a tam. Käännöksiä slovakialaisesta kirjallisuudesta. Kampus-kustannus.

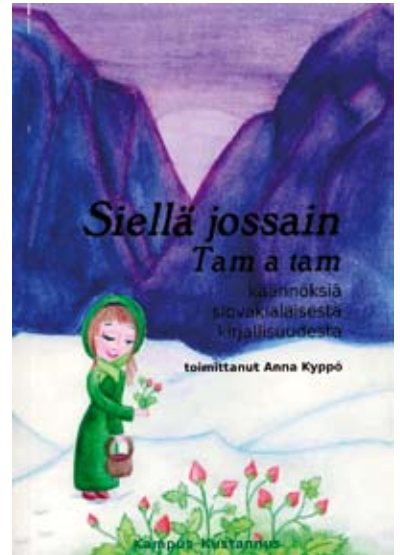
Tietämys Slovakiasta ja slovakialaisesta kirjallisuudesta on Suomessa vähäistä. Jyväskylän yliopisto tarjoaa ainoana pohjoismaisena yliopistona slovakin kielen opetusta. Tuntemattomuutta ironisoi teoksen *Siellä jossain - tam a tam* nimivalinta. Mutta se viittaa suoraan myös kirjassa olevaan Dušek Dušanin lyhytnovelliin.

Siellä jossain -kokoelman käännökset syntyivät jyvaskyläläisten slovakin kielen opiskelijoiden käännösseminaarin lopputöinä vuosina 2004–2006. Tekstien valikointiin on vaikuttanut paitsi teks-

tien vaikeusaste ja henkilökohtainen kiinnostus myös alkukielisten tekstien saatavuus. Slovakinkieliset alkutekstit ovat myös mukana, jotta kieltä opiskeleva voi lukea tekstiä käännös apunaan. Muille teos raottaa ikkunaa slovakinkielisen kirjallisuuden maailmaan tarjoten kimmokkeen perehtyä slovakialaiseen kirjallisuuteen laajemminkin.

Jyväskylän yliopiston slovakin lehtori Anna Kyppö on laatinut kirjaan katsauksen slovakialaisesta kirjallisuudesta ja sen kehityksestä. Hän vastaa myös teoksen johdantoteksteistä. Niissä kunkin kirjoittajan merkittävät teokset, kirjallinen tyyli ja kehityskaari esitellään lyhykäisesti.

Tekstivalikoiman monipuolisuus-

den ansiosta kirjoittajien moniäänisyys ja tyyllisyys ilmenevät hyvin. Ilahduttavasti myös lastenkirjallisuus on teoksessa hyvin edustettuna. -TA

sa. Käyttäjää voi kiinnostaa ehdokaiden näkemykset tärkeistä, ehkä raflaavistakin asioista, eikä vaalikoneen käytöllä tällöin pyritä tavoitteelliseen ehdokkaan etsimiseen.

Tulossa on "vaalikausikone", joka seuraa valituksi tulleiden toimintaa eduskunnassa. Vaalikausikone helpottaa äänestäjien ja valittujen yhteydenpitoa ja tiedonkulkua.

Vallaton vaalikone -kirjan tekijät ovat paneutuneet vaalikoneiden vaikutuksiin monipuolisesti ja muistuttavat myös sen ongelmista. Vaalikoneen kysymysten tekijät voivat aiheita ja teemoja rajaamalla vaikuttaa siihen, mistä asioista käyttäjälle muodostuu mielipide. Vaalikoneet eivät korvaa päätöksentekoa, mutta tukevat sitä, muistuttavat tekijät. -TA

Ratkaisukartta on hyvä työkalu matemaattisessa ongelmanratkaisussa

KM Henry Leppäahon kasvatustieteen väitöskirja *Matemaattisen ongelmanratkaisutaidon opettaminen peruskoulussa. Ongelmanratkaisukurssin kehittäminen ja arviointi* tarkastettiin 13.1. Vastaväittäjänä oli professori Markku Hannula (Tällinnan yliopisto) ja kustoksena professori Jouni Viiri.

Kestävyysjuoksijan kannattaa hyödyntää vahvuuksiaan harjoittelussa

Litl Timo Vuorimaan liikuntafysiologian väitöskirja *Neuromuscular, hormonal and oxidative stress responses to endurance running exercises in well-trained runners* tarkastettiin 20.1. Vastaväittäjänä oli professori Esteban Gorostiaga (Research and Sports Medicine Center, Spain) ja kustoksena professori Keijo Häkkinen.

Eriarvoisuus estää kestäväen kehityksen etelän suurkaupungeissa

YTL Kristiina Kuvajan yhteiskunta-politiikan väitöskirja *Living the Urban Challenge. Sustainable Development and Social Sustainability in Two Southern Megacities* tarkastettiin 20.1. Vastaväittäjänä oli professori Roger Keil (York University, Toronto) ja kustoksena professori Marja Järvelä.

Mobiilipäätelaitteiden väärinkäyttö mahdollista estää

Fl Oleksiy Mazhelisin luonnontieteellisen alan (tietojenkäsittelytiede) väitöskirja *Masquerader Detection in Mobile Context based on Behaviour and Environment Monitoring* tarkastettiin 25.1. Vastaväittäjänä oli professori Steven Furnell (University of Plymouth, Iso-Britannia) ja kustoksena professori Sepo Puuronen.

Luonnonvalinta voi suosia myös haitallisia käyttäytymismalleja

FM Andrés López-Sepulcren ekologi-an ja ympäristönhoidon väitöskirja *The evolutionary ecology of space use and its conservation* tarkastettiin 20.1. Vastaväittäjänä oli professori William J. Sutherland (University of Cambridge, UK) ja kustoksena professori Johanna Mappes.

Uusia analyysimenetelmiä metsäteollisuuden ja ympäristöntutkijoiden käyttöön

FM Pirkko-Leena Laamasen epäorganisen ja analyttisen kemian väitöskirja *Simultaneous Determination of Industrially and Environmentally Relevant Aminopolycarboxylic and Hydroxycarboxylic Acids by Capillary Zone Electrophoresis* tarkastettiin 26.1. Vastaväittäjänä oli dosentti Heli Sirén (VTT, Espoo) ja kustoksena dosentti Rose Matilainen.

Musiikki on nuorille keino säädellä tunteita

FM Suvu Saarikallion musiikkikasvatuksen väitöskirja *Music as mood regulation in adolescence* tarkastettiin 20.1. Vastaväittäjänä oli professori Richard Ashley (Northwestern University, USA) ja kustoksena professori Jukka Louhivuori.

Sanomalehden yhteys arkeen katkennut

Fl Erkki Hujasen journalistiikan väitöskirja *Lukijakunnan rajamilla, Sanomalehden muuttuvat merkitykset arjessa* tarkastettiin 27.1. Vastaväittäjänä oli professori Heikki Heikkilä (Tampereen yliopisto) ja kustoksena professori Raimo Salokangas.

Teknologinen innovaatio luo myös kulttuuria

YTM Pasi Pohjolan filosofian väitöskirja *Technical artefacts. An ontological investigation of technology* tarkastettiin 27.1. Vastaväittäjänä oli Dr. Frank Hindriks (Groningenin yliopisto, Alankomaat) ja kustoksena professori Mikko Yrjönsuuri.

Uutta tietoa integriinien ligandintunnistuksesta

Mira Tullan solubiologian väitöskirja *Collagen receptor integrins: evolution, ligand binding selectivity and the effect of activation* tarkastettiin 2.2. Vastaväittäjänä oli professori Carl G. Gahmberg (Helsingin yliopisto) ja kustoksena professori Jari Yläne.

Nuorten englannin taitotaso hyvä

FM Eeva Tuokon soveltavan kielitieteen väitöskirja *Mille tasolle perusopetuksen englannin opiskelussa päästään? Perusopetuksen päättövaiheen kansallisen arvioinnin 1999 eri taitotasoihin verrannetut tulokset* tarkastettiin 3.2. Vastaväittäjinä olivat dosentti Heini-Marja Järvinen (Turun yliopisto) ja FT Taina Juurakko-Paavola (Hämeen ammattikorkeakoulu) sekä kustoksena dosentti Sauli Takala.

väitökset jatkuvat seuraavalla sivulla >>

tietoniekkä

Journalismin on tarjottava ahaa-elämyksiä

KIRSI-MARJA NURMINEN

FL Erkki Hujasen journalistiikan väitös sanomalehdistön muuttuvista merkityksistä tarkistettiin tammikuussa. Hujanen työskentelee ululaisen sanomalehti Kalevan uutispäällikönä, lehden tekemisen keskiössä. Hujasen mukaan sanomalehdet ovat kadottaneet yhteyden lukijoiden arkeen ja jämähtäneet keskiluokkaiseen ideologiaan. Miten tuo ideologia näkyy lehdissä ja miten itse työssäsi kamppaillet sitä vastaan?

– Sanomalehtien levikki kasvoi 1990-luvun alkuun saakka ikään kuin automaattisesti. Laajenevaa levikkiä pidettiin itsestäänselvyytenä ja lehtien kehittäminen unohtui. Toimittajat oppivat helpolle. Lehtiä tehdään liian usein eliittilähteisiin luottaen. Oma tiedontuotanto ja ihmisten arkinen näkökulma unohtuu. Nykyään lehtien ja toimittajien pitää uudistaa itseään jatkuvasti, hankkia syvällisesti tietoa ja käsitellä kriittisesti yhteiskunnallisia tapahtumia.

Mitä tällainen journalismi vaatii toimittajakoulutukselta?

– Pidän toimittaja- ja journalistiopettajakokemukseni perusteella erittäin tärkeänä, että Suomessa säilyisi itsenäinen yliopistollinen toimittajakoulutus. Pyrkimys laajentaa yleistä viestinnän koulutusta tai jopa sulauttaa toimittajakoulutus sellaiseen ei kykene palvelemaan suomalaisen laadukkaan, kriittisen, sananvapautta ja demokratiaa kehittävän journalismin kehittämistä. Journalistin ammatti on erityislaatuinen ja terveen yhteiskunnallisen julkisuuden kannalta elintärkeä. Siksi alalle kannattaa kouluttaa ihmisiä nimenomaan yliopistossa, jossa nuoret saavat valmiuksia punnitsemaan tiedonhankintaan, sen erittelyyn ja elävään journalistiseen esittämiseen. Lukijalle ahaa-elämyksiä tarjoava journalismi kiinnostaa tulevaisuudessakin ihmisiä. -TA

Itsetietoisuus kiinnosti jo keskiajan arabifilosofia

YTM Jari Kaukuan filosofian väitöskirja *Avicenna on Subjectivity* tarkastettiin 10.2. Vastaväittäjänä oli professori Peter Adamson (University of London) ja kustoksena professori Mikko Yrjönsuuri.

Kansainvälinen työura haastaa pohtimaan omaa kulttuuria ja identiteettiä

KTK Tuula Siljasen johtamisen väitöskirja *Narratives of Expatriates in the Middle East. Adaptation, Identity and Learning in Non-Profit Organizations* tarkastettiin 16.2. Vastaväittäjänä oli professori Rebecca Piekkari (Helsingin kauppakorkeakoulu) ja kustoksena professori Anna-Maija Lämsä.

Ionisuihkujen sovelluksia SiGe- ja Al-materiaaleihin

FM Pasi Jalkasen fysiikan alan väitöskirja *Properties of SiGe alloys studied by ion beams and suppression of Al film superconductivity by implantation* tarkastettiin 9.3. Vastaväittäjänä oli professori Roman Nowak (Teknillinen korkeakoulu) ja kustoksena professori Jyrki Räisänen (Helsingin yliopisto).

Kirjoittaminen on keino käsitellä kuolemaa

FM, YTM Tuija Saresman nykykulttuurin väitöskirja *Omaelämäkerän rajapinnoilla. Tekstuaalisuus, subjektiivisuus ja sukupuoli taideomaelämäkerroissa* tarkastettiin 10.3. Vastaväittäjänä oli dosentti Anni Vilkkö (Helsingin yliopisto) ja kustoksena emeritaprofessori Katarina Eskola.

Hotelli Milton

Hannikaisenkatu 29, 40100 JYVÄSKYLÄ
 Puhelin (014) 3377 900 info@hotellimilton.com
 www.hotellimilton.com

More debate called for in Parliament and at the University

More debates should be held in Parliament, as well as at the University. This according to professor **Kari Palonen**, director of the Centre of Excellence in Political Thought and Conceptual Change at the University of Jyväskylä.

When the Finnish parliamentary system was under development, there was little room for political debate.

– The reason for this was the idea that Finns were unanimously against the empire. The rules and procedures regarding the handling of differences of opinion are not as systematically extensive in the Finnish Parliament as they are, for example, in the British parliamentary system.

However, Palonen speculates

Professor Kari Palonen.

that in the past several decades, the art of debate has been revived in Finland and elsewhere due in part to the decreasing role of party discipline.

Palonen sees debate as the core of political action. In fact, he would prefer to refer to the Parliament as “the Debatement”.

– This expresses the rhetorical principle of parliamentary politics, according to which government proposals can only be properly evaluated when they are contradicted and subjected to varying opinions. Researchers could learn from politicians and accept arguments as an integral part of scientific research.

Palonen reminds us that the idea of unity is one of the most central aspects in scientific textbooks. However, as he points out, research is commonly viewed from different perspectives and opposing sides.

The roots of political satire do not run deep

For several years, **Jari Peltola**, a researcher in political science, was one of the screenwriters of the animated series, *Itsevaltiaat*. The series is promoted primarily as an entertainment programme, but it also aims at political satire.

– The tradition of political satire in Finland is non-existent: think, for example, about Finland’s geographical position, or the fact that Finns had one president for twenty-five years.

Peltola is slightly bemused by viewers who seem to be unable to distinguish between the animated characters and the actual politicians upon which they are based. At the same time, Peltola also finds it strange that many politicians ac-

tually quite fancy the cartoon characters meant to portray them.

– The cardboard pictures made of the characters are used as aids in election campaigns. And rumour has it that **Mauri Pekkarinen**, Minister of Trade and Industry, even has an image of his cartoon character on his wall.

However, not all real-life politicians enjoy the antics of their animated counterparts.

– Sometimes people really do get angry. You know you’ve really succeeded when someone comments on one of the episodes by saying: “You can’t do that!”, Peltola laughs.

University Foundation Awards were presented

The Jyväskylä University Foundation presented five awards in amounts totalling 18,700 euros at the University of Jyväskylä's annual festival on March 7th. The award for the publication of scientific knowledge, totalling 5,100 euros, was given to **Jouni Välijärvi**, professor of educational research, whose area of expertise is the Finnish educational system.

Erkki Tervo, a lecturer in the sports sciences, received the Good Teacher Award of 3,400 euros, which was presented by the Student Union of the University of Jyväskylä.

Sanna Iskanius, Ph.D., was presented with the Good Dissertation Award of 3,400 euros for her dissertation on applied linguistics. Iskanius studied how secondary-level Russian-speaking students related both linguistically and ethnically towards Russian and Finnish.

The University Foundation's Good Director Award of 3,400 euros went to **Anja-Riitta Lehtinen**, the director of the Department of Early Childhood Education. The Culture award, worth 3,400 euros, was presented to composer and doctor honoris causa **Pekka Kostiainen**.

A grant of 2,000 euros given in the name of doctor honoris causa **Pekka Salojärvi** to support the writing of a thesis was presented for the second time in the festival's history. The grant was given to M.A. **Kirsi Nikulainen**.

vitriini

Akateemiset arkisukat

Mikä?

Professori **Bo Lönnqvistin** sukat, merkkiä Burlington. Hankittu Stockmannilta.

Kuka?

Bo Lönnqvist työskenteli Jyväskylän yliopistossa etnologian professorina vuosina 1995–2004.

Miksi?

Bo Lönnqvistin lahjoitus käsittää koko vaatekerran, niin sanotun matkapuvun. Lönnqvist käytti pukua usein matkustaessaan Helsingin ja Jyväskylän väliä. Joskus hän käytti kiireen vuoksi samaa pukua myös luennoilla.

Vaatekertaan kuuluu vihreä, vaikosamettinen puku sekä vihreä, villakankainen liivi. Puku on teetetty Helsingissä, vaaturiliike A.V. Aallolla joulukuussa 1990. Puvun asusteisiin kuuluu ruudullinen, Saksasta ostettu paita, skotlantilainen solmio, mustat, bokserimaliset alushousut, hihatton aluspaita, sukat, ruskeat kävelykengät, olkaimet ja taskunenäiliina. Asu on kirjattu kokoelmaan numerolla 3736.

Idea lahjoitukseen tuli Bo Lönnqvistiltä itseltään, ja lahjoitus on museon tuoreimpia: se oli vuoden 2006 viimeisin.

– Inhimillinen vaatetus on keskeisimpiä tutkimusalojani. Väittelin vuonna 1972 kansanomaisesta pukeutumisesta ja muodista. Vuosien mittaan olen tehnyt paljon yhteistyötä museoiden kanssa ja ollut kokoamassa näyttelyitä. Huomasin silloin, että museoiden vaatekokoelmat ovat epätasaisia. Juhlavaatteita kokoelmissa on, mutta arkivaatteiden tallentamista ei ole pidetty tärkeänä, Lönnqvist huomauttaa.

Lönnqvist halusi lahjoittaa pu-

vun yliopiston museolle, koska puku kertoo osaltaan yliopistolla tehdystä työstä ja on siten pala yliopiston historiaa.

– Puku oli minulla käytössä viikoittain. Pidin sitä niin paljon, että housutkin jouduttiin kerran uusimaan. Puku muistuttaa minua erityisesti matkoista. Niillä sametti on lämmin ja käytännöllinen materiaali, koska se ei rypisty. Lisäksi vihreä on lempiväriäni. -KMN

Tässä sarjassa kerrotaan Jyväskylän seminaarin, kasvatusopillisen korkeakoulun ja yliopiston historian pieniä tarinoita yliopiston museon tallentamien esineiden kautta. Museon perusnäyttely on tällä hetkellä suljettu S-rakennuksen peruskorjauksen vuoksi.

Väitökset

24.3.klo 12, Ambiotica, YAA303. **FL Tuula Sinisalon** limnologian ja hydrobiologian väitöskirjan *Diet and foraging of ringed selas in relation to helminth parasite assemblages* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä professori Kenneth MacKenzie (University of Aberdeen, UK) ja kustoksena professori Tellervo Valtonen.

30.3.klo 12, KEM4, Kemian laitos. **FL Maria Salmelan** soveltavan kemian väitöskirjan *Description of oxygen-alkali delignification of kraft pulp using analysis of dissolved material* tarkastustilaisuus. Vastaväittäjänä FT Matti Ristolainen (UPM Research Center, Lappeenranta) ja kustoksena professori Raimo Alén.

Lisätietoja väitöksistä: Liisa Harjula, puh. (014) 260 1043, liisa.harjula@adm.jyu.fi

Tapahtumat

26.3. klo 16.15 Blomstedtin sali, Villa Rana. **Studia Agricolaensia: Agricolan perilliset -luentosarja:** professorit Aila Mielikäinen ja Ritva Takkinen. Lisätietoja: Jaakko Leino, p. (014) 260 1441, jaleino@cc.jyu.fi

27.3. klo 14.15.–16.00, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. **Jalka oven välissä -luentosarja:** Ulkoisen olemuksen sanaton viestintä. Lisätietoja: Heli Itkonen, p. (014) 260 1084, heli.itkonen@adm.jyu.fi

28.3. klo 14.00.–16.00, C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston yleisluentosarja:** ympäristöjohtaja Pirkko Selin: Suomen soiden taloudellinen hyväksikäyttö ja suojele. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

29.3. –30.3. Auditorio 1, Agora. **Tutkiva museo – XI valtakunnallinen museologian seminaari.** Lisätietoja: Anita Alamaunu, ankaalam@jyu.fi

2.4. klo 16.15, C1, pääarakennus. **Studia Agricolaensia: Agricolan perilliset -luentosarja:** Kampusteatteri. Lisätietoja: Jaakko Leino, p.

(014) 260 1441, jaleino@cc.jyu.fi

3.4. klo 16.15.–17.45, C1, pääarakennus. **Emeritusluentosarja.** Emeritusprofessori Heikki Leskinen: Onko suomen kielessä mieltä? Lisätietoja: Anneli Hietaluoma, p. (014) 260 3721, anneli.hietaluoma@cec.jyu.fi

4.4. klo 14.00.–16.00 C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston Terveys ja itsehoito -luentosarja:** dosentti Tapani Rahko: Ikääntyneen ihmisen huimaus. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

4.4. klo 12, C1, pääarakennus. **Virkaanastujaiset.** Virkaan astuvat sulautettujen järjestelmien professori Tapani Ristaniemi, psykoterapian professori Jaakko Seikkula ja laskennallisen nanotieteen professori Hannu Häkkinen. Lisätietoja: Liisa Harjula, p. (014) 260 1043, liisa.harjula@adm.jyu.fi

5.4. klo 9.15.–11.00, Auditorio 1, Agora. **Tiedotustilaisuus JY:n ja OPM:n välisestä tulosneuvotte- luista.** Lisätietoja: Sakari Liimatainen, p. (014) 260 1077, sakari.liimatainen@adm.jyu.fi

10.4. klo 19.00, Keltinmäen kirkko. **Tuiman talven taucomast – Piaa Cantiones -kokoelman lauluja.** Lisätietoja: Jaakko Leino, p. (014) 260 1441, jaleino@cc.jyu.fi

11.4. klo 14.00.–16.00, C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston yleisluentosarja:** kirjailija, filosofi Torsti Lehtinen: Pyhyys ja vapaus. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

13.4. klo 9.00-16.00, H320, Historia. **Agricola ja hänen aikansa – yleisöluentopäivä.** Lisätietoja: Marko Lamberg, p. (014) 260 1274, marko.lamberg@campus.jyu.fi

18.4. klo 14.00.–16.00, C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston Terveys ja itsehoito -luentosarja:** professori, FT Ahti Rekonen: Säteilystä, radioaktiivisuudesta ja säteilyyn vaikutuksista. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

19.4. klo 16.15.–17.45, C1, pääarakennus. **Emeritusluentosarja.**

Emeritaprofessori Marjatta Marin: Miksi ihmeessä oma tiede vanhenemiselle? Lisätietoja: Anneli Hietaluoma, p. (014) 260 3721, anneli.hietaluoma@cec.jyu.fi

25.4. klo 14.00.–16.00 C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston yleisluentosarja:** emeritusprofessori Jukka Nevakivi: Vaaran vuodet. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

26.4. klo 12.15.–14.00 Paulaharjun sali, Villa Rana. **Vierailuluento.** Professori Arild Tjeldvoll: Competitive Universities: Conditions for Being Innovative. Lisätietoja: Tarja Vänskä-Kauhanen, p. (014) 260 1047, tarja.vanska-kauhanen@adm.jyu.fi

26.4.–27.4. Vehkalammen nurmientä ja Hipposhallin harjoitusjäähallit. **Opiskelijoiden jalkapallon ja jääkiekon SM-kisat.** Lisätietoja: Ville Sairanen, p. 0400 991 308, viiesair@cc.jyu.fi

27.4. klo 10.15.–12.00 Paulaharjun sali, Villa Rana. **Vierailuluento.** Professori Arild Tjeldvoll: A World-wide view on Higher Education & Five Pathways of Transformation. Lisätietoja: Tarja Vänskä-Kauhanen, p. (014) 260 1047, tarja.vanska-kauhanen@adm.jyu.fi

2.5. klo 14.00.–16.00, C1, pääarakennus. **Ikääntyvien yliopiston Terveys ja itsehoito -luentosarja:** professori, LKT Arno Forsius: Lääkeaineiden historiaa. Lisätietoja: Jaana Rossi, p. (014) 260 3738, jaana.rossi@cec.jyu.fi

2.5. klo 12, C1, pääarakennus. **Virkaanastujaiset.** Virkaan astuvat kansantaloustieteen professori Kari Heimonen, markkinoinnin professori Outi Uusitalo ja yhteisöviestinnän professori Marita Vos. Lisätietoja: Liisa Harjula, p. (014) 260 1043, liisa.harjula@adm.jyu.fi

3.5. klo 16.15.–17.45, C1, pääarakennus. **Emeritusluentosarja.** Emeritusprofessori Pertti Kettunen: Kauppatieteet – Suomessa 100 Jyväskylässä 40 vuotta. Lisätietoja: Anneli Hietaluoma, p. (014) 260 3721, anneli.hietaluoma@cec.jyu.fi

VuokattiSport

Latu auki

HARJOITTELUUN JA LOMAILUUN

Suomen johtava maastohiihdon harrastekeskus tarjoaa mahtavat puitteet aktiiviseen harjoitteluun ja lomailuun ympäri vuoden.

Vuokatin latuverkosto on monen mielestä Suomen paras. Lisäksi valittavanasi on kymmenittäin erilaisia harrastepaikkoja ja lajien kirjo on valtava. Tekemisen lomassa voit nauttia maittavan lounaan Vuokatin parhaassa noutopöydästä.

Vuokatin Urheiluopisto, puh. 08-6191500
myyntipalvelu@vuokattisport.fi www.vuokattisport.fi